

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سنگین

نظرات استدلالی

لایحه تصویب اصلاحات ضمایم کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از کشتی‌ها ۱۹۷۳ (ماریل ۱۹۷۳/۷۸) (مرحله دوم)

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۶۳

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۸/۲۱

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۷/۱۱

کد خزانه: ۴۰۳۲۰۶۳

۱۴۰۳/۰۸/۲۱

لایحه تصویب اصلاحات ضمایم کنوانسیون
بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از
کشتی‌ها ۱۹۷۳ (مارچ ۷۸/۱۹۷۳) (مرحله دوم)

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۳/۸/۲

پژوهشکده شورای نگهبان

درباره‌ی مصوبه

«لایحه تصویب اصلاحات ضمایم کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از کشتی‌ها ۱۹۷۳ (مارچ ۱۹۷۳/۷۸)» به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۰۱/۰۵ به تصویب هیئت وزیران رسید.

این لایحه در تاریخ ۱۴۰۰/۰۲/۲۷ توسط هیئت رئیسه‌ی مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شد و در تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۴ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسات مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۹ و ۱۴۰۱/۰۵/۲۶، مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی دانست.

سپس قانون‌گذار در تاریخ ۱۴۰۳/۷/۱۱ اصلاحاتی را در مصوبه اعمال و مصوبه‌ی اصلاحی را در قالب نامه‌ی شماره ۲۲/۴۲۲۳۳ مورخ ۱۴۰۳/۷/۱۸ به شورای نگهبان ارسال کرد. شورا با بررسی مصوبه‌ی اعاده‌شده در تاریخ ۱۴۰۳/۷/۲۵، همچنان برخی ایرادات پیشین خود را باقی دانست و نظر خود را از طریق نامه‌ی شماره ۱۰۲/۴۳۸۵۸ مورخ ۱۴۰۳/۸/۲ به اطلاع رئیس مجلس رساند.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه تصویب اصلاحات ضمایم کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از کشتی‌ها ۱۹۷۳ (مارچ/آوریل ۱۹۷۳/۷۸) (مرحله دوم)»
ماده واحده -

[به منظور رفع ایرادات شورای نگهبان، اصلاحات ذیل به عمل می‌آید:

۱- ...

۳- در بخش‌های مختلف مصوبه عبارت‌های «کنترل»، «پروتکل»، «کنوانسیون»، «پلاکاردها» و «پلیمر» به ترتیب به عبارت‌های «مه‌ار کنترل»، «سند الحاقی (پروتکل)»، «معاهده (کنوانسیون)»، «اعلامیه‌ها (پلاکاردها)» و «بسیار (پلیمر)» اصلاح می‌شود.

۴- در عنوان مصوبه، در ماده واحده و در بخش‌های مختلف قطعنامه‌های مذکور، تاریخ‌های اصلی تصویب مصوبه از میلادی به شمسی اصلاح و تاریخ میلادی به عنوان تاریخ فرعی در ادامه درج می‌شود.]

اصلاحات ضمایم معاهده (کنوانسیون) بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از کشتی‌ها ۱۹۷۳ (مارچ/آوریل ۱۹۷۳/۷۸) موضوع قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به تشریفات (سند الحاقی (پروتکل)) ۱۹۷۸ مربوط به معاهده (کنوانسیون) بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از کشتی‌ها ۱۹۷۳ (مارچ/آوریل ۱۹۷۳/۷۸) مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۲۶ و الحاقات و اصلاحات بعدی آن، موضوع قطعنامه‌های (۶۹) ۲۷۰، (۶۹) ۲۷۱، (۷۰) ۲۷۶، (۷۰) ۲۷۷، (۷۰) ۲۷۸، (۷۱) ۲۸۶، (۷۴) ۳۱۴، (۷۴) ۳۱۵ و (۷۴) ۳۱۶ کارگروه حفاظت محیط‌زیست دریایی به شرح پیوست تصویب می‌شود.

تبصره - ...

■ دیدگاه عدم مغایرت

الف) در متن ماده واحده و مواد مختلف مصوبه‌ی پیشین از کلمه‌های غیرفارسی «کنوانسیون»، «کنترل»، «پروتکل»، «پلاکاردها» و «پلیمر» استفاده شده بود. حال آنکه اصل (۱۵) قانون اساسی، مقرر کرده است در اسناد، مکاتبات و متون رسمی کشور باید از زبان و خط

فارسی استفاده شود. در نتیجه شورا استفاده از عبارات غیرفارسی در مصوبه‌ی سابق را مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی شناخت. اکنون نظر به اصلاحات صورت گرفته و جایگزینی عبارات‌های غیرفارسی «کنترل»، «پروتکل»، «کنوانسیون»، «پلاکاردها» و «پلیمر» به ترتیب با عبارات‌های فارسی «مهار»، «سند الحاقی»، «معاهده»، «اعلامیه‌ها» و «بسپار»، ایراد سابق اصل (۱۵) شورا مرتفع شده است.

ب) در عنوان مصوبه‌ی پیشین، متن ماده‌واحدی سابق و در بخش‌های مختلف قطعنامه‌های مندرج در آن، تاریخ مبنا میلادی بود و تاریخ هجری شمسی در برخی موارد به کلی ذکر نشده و در برخی مواضع در کمانک قرار گرفته بود. با توجه به اینکه در اصل (۱۷) قانون اساسی، مبدأ تاریخ رسمی کشور هجرت پیامبر دانسته شده و تاریخ هجری شمسی و هجری قمری هر دو به عنوان تاریخ رسمی و معیار کشور معرفی شده است، شورا عنوان ماده‌واحد و بخش‌های مختلف مصوبه‌ی سابق را مغایر با اصل (۱۷) قانون اساسی اعلام کرد. حال با توجه به تغییرات صورت گرفته در عنوان مصوبه‌ی اصلاحی، در ماده واحد و در بخش‌های مختلف قطعنامه‌ها، تاریخ‌های اصلی تصویب مصوبه از میلادی به شمسی تغییر کرده و تاریخ میلادی به عنوان تاریخ فرعی درج شده است. بنابراین با توجه به اصلاحات اعمال شده در این خصوص، ایراد سابق شورا اصل (۱۷) شورا رفع شده است.

■ نظر شورای نگهبان

عنوان مصوبه، ماده‌واحد، دیگر مواد مصوبه، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایرتی با اصول (۱۵) و (۱۷) قانون اساسی ندارند.

* * *

ضمیمه اول مارپیل

مقررات جلوگیری از آلودگی ناشی از نفت

[۱- مجلس بر مصوبه قبلی خود در مقرره‌های ۱۷ و ۳۶ ضمیمه اول مارپیل (مقررات جلوگیری از آلودگی ناشی از نفت) و مقرره ۱۰ ضمیمه پنجم مارپیل (مقررات جلوگیری از آلودگی ناشی از زباله کشتی‌ها) اصرار

ورزید.]

مقرره ۱۷: دفتر ثبت نفت - بخش اول: عملیات محوطه ماشین‌آلات

۲- متن زیر جایگزین جمله دوم بند (۱) می‌شود:

«دفتر ثبت نفت، چه به صورت بخشی از دفتر ثبت رسمی کشتی، یا به عنوان دفتر ثبت الکترونیک که باید با توجه دستورالعمل تدوین شده توسط سازمان مورد تأیید مرجع دریایی ذی‌ربط قرار بگیرد، یا به هر صورت دیگر، باید با قالب مندرج در پیوست سوم این ضمیمه مطابقت داشته باشد.»

۳- در جمله دوم بند (۴)، عبارت «یا گروهی از موارد ثبتی الکترونیک» پس از عبارت «هر صفحه تکمیل شده» افزوده می‌شود.

مقرره ۳۶: دفتر ثبت نفت - بخش دوم: عملیات بار/آب توازن

۴- متن زیر جایگزین جمله دوم بند (۱) می‌شود:

«بخش دوم دفتر ثبت نفت، چه به صورت بخشی از دفتر ثبت رسمی کشتی، یا به عنوان دفتر الکترونیک که باید با توجه دستورالعمل تدوین شده سازمان مورد تأیید مرجع دریایی ذی‌ربط قرار بگیرد، یا به هر صورت دیگر، باید با قالب مندرج در پیوست سوم این ضمیمه مطابقت داشته باشد.»

۵- در جمله دوم بند (۵)، عبارت «یا گروهی از موارد ثبتی الکترونیک» پس از عبارت «هر صفحه تکمیل شده» افزوده می‌شود.

ضمیمه پنجم

مقررات جلوگیری از آلودگی ناشی از زباله کشتی‌ها

مقرره ۱۰: اعلامیه‌ها (پلاکاردها)، طرح‌های مدیریت زباله و ثبت سوابق زباله

۱۰ - متن زیر جایگزین جمله دوم عنوان بند (۳) می‌شود:

«دفتر ثبت زباله، چه به صورت بخشی از دفتر ثبت رسمی کشتی، یا به عنوان دفتر ثبت الکترونیک که باید با توجه دستورالعمل تدوین شده توسط سازمان مورد تأیید مرجع دریایی ذی‌ربط قرار بگیرد، یا به هر صورت دیگر، باید با قالب مندرج در پیوست دوم این ضمیمه مطابقت داشته باشد.»

۱۱- در جمله دوم بند ۳-۱، «یا گروهی از موارد ثبتی الکترونیک» پس

از عبارت «هر صفحه تکمیل شده» افزوده می‌شود.

در مقرره‌های (۱۷) و (۳۶) ضمیمه‌ی اول و مقرره (۱۰) ضمیمه‌ی پنجم مارپیل اشاره شده است کلیه مشخصات جغرافیایی مکان‌های تخلیه نفت، مایعات خطرناک و آلودگی‌های ناشی از زباله کشتی‌ها شامل تاریخ، زمان و موقعیت کشتی، طول و عرض جغرافیایی نیازمند ثبت الکترونیک است. همچنین طبق بخش سوم، بند (۶) همان قطعنامه، بازرسان بین‌المللی دریانوردی در هنگام تحقیق می‌توانند تمام اطلاعات دفتر ثبت الکترونیک هر کشتی را به صورت موردی یا کلی دریافت کنند که شامل تمامی داده‌ها و مکان‌های جغرافیایی شناورها می‌شود. حال با توجه به اطلاق احکام مطرح‌شده و شرایط تحریمی کشور و احتمال سوءاستفاده‌ی دشمنان از این اطلاعات، شورا موارد ذکر شده را مغایر قاعده‌ی فقهی نفی سبیل و در نتیجه مغایر موازین شرع و همچنین به سبب تسهیل نفوذ اجانب در حوزه‌های اقتصادی کشور، مغایر بند (۵) اصل (۳) قانون اساسی شناخت. اکنون قانون‌گذار در راستای اعمال اصل (۱۱۲) قانون اساسی، اصلاحی را در مصوبه اعمال نکرده و بر مصوبه‌ی پیشین خود اصرار ورزیده و طبعاً ایراد سابق شورا به قوت خود باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

- در مقرره‌های (۱۷) و (۳۶) ضمیمه اول مارپیل (مقررات جلوگیری از آلودگی ناشی از نفت) و مقرره (۱۰) ضمیمه پنجم مارپیل (مقررات جلوگیری از آلودگی ناشی از زباله کشتی‌ها) و بند (۱۵) اصلاحات ضمیمه ششم مارپیل (سامانه جمع‌آوری داده برای مصرف سوخت کشتی‌ها)، با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی بر مصوبه سابق خود ایرادات پیشین این شورا کماکان به قوت خود باقی است.

پیوست

اصلاحات ضمیمه ششم مارپیل (سامانه جمع‌آوری داده برای مصرف سوخت کشتی‌ها)

ضمیمه ششم

مقررات جلوگیری از آلودگی هوا ناشی از کشتی‌ها

[۲- مجلس بر مصوبه قبلی خود در بند ۱۵ اصلاحات ضمیمه ششم

مارپل (سامانه جمع‌آوری داده برای مصرف سوخت کشتی‌ها) قطعنامه (۷۰) ۲۷۸، موضوع افزودن مقرره ۲۲ الف به این ضمیمه اصرار ورزید. [مقرره ۲۲

طرح مدیریت کارایی انرژی کشتی (اس ای ای ام پی)

... ۱۴

۱۵- پس از مقرره ۲۲ کنونی، مقرره ۲۲ الف جدیدی به شرح زیر افزوده می‌شود:

مقرره ۲۲ الف

جمع‌آوری و گزارش‌دهی داده‌های مصرف سوخت کشتی‌ها

... ۱

۳- به جز موارد مندرج در بندهای ۴، ۵ یا ۶ این مقرره، کشتی باید مقدار تجمیع‌شده هر داده مندرج در پیوست نهم این ضمیمه را ظرف سه ماه پس از پایان هر سال تقویمی از طریق ارتباط الکترونیکی با استفاده از قالب استاندارد که توسط سازمان تدوین خواهد شد، به مرجع خود یا هر سازمانی که به طور مقتضی توسط آن مجاز می‌باشد گزارش نماید.

۴- در صورت انتقال کشتی از یک مرجع به دیگری، کشتی باید در تاریخ تکمیل این انتقال یا اولین فرصت ممکن پس از آن، داده‌های تجمیع‌شده مندرج در پیوست نهم این ضمیمه را برای آن مدت از همان سال تقویمی که به مرجع پیشین مربوط می‌شود، به آن مرجع یا هر سازمانی که به طور مقتضی توسط آن مجاز می‌باشد و بنا به درخواست قبلی آن مرجع، داده‌های تجمیع‌شده را گزارش نماید.

۵- در صورت تغییر از یک شرکت به دیگری، کشتی باید در تاریخ تکمیل این تغییر یا اولین فرصت ممکن پس از آن، داده‌های تجمیع‌شده مندرج در پیوست نهم این ضمیمه را برای آن مدت از همان سال تقویمی که به شرکت مربوط می‌شود، به مرجع خود یا هر سازمانی که به طور مقتضی توسط آن مجاز می‌باشد و بنا به درخواست مرجع خود، داده‌های تجمیع‌نشده را گزارش نماید.

... ۶

۸- به جز موارد مندرج در بندهای ۴، ۵ یا ۶ این مقرر، داده‌های تجمیع‌نشده‌ای که مبنای داده‌های گزارش شده مذکور در پیوست نهم این ضمیمه برای سال تقویمی پیشین است، باید به مدت حداقل ۱۲ ماه پس از خاتمه آن سال تقویمی به آسانی قابل دسترسی، و در صورت درخواست در دسترس مرجع قرار گیرند.

۹- ...

▪ دیدگاه مغایرت

مطابق جزء (۳) بند (۱۵)، کشتی‌ها باید داده‌های مندرج در پیوست نهم را به مرجع مربوطه گزارش نمایند. این اطلاعات میزان سوخت مصرفی کشتی‌ها را نیز دربرمی‌گیرد. همچنین در جزء (۴) در صورت انتقال کشتی از یک مرجع به دیگر و در جزء (۵) نیز در صورت تغییر از یک شرکت به شرکت دیگر، اطلاعات قبل و بعد از انتقال کشتی، باید طبق فرایند مشخصی به طرف مقابل داده شود. در جزء (۸) نیز ذکر شده به جز موارد مندرج در جزء‌های (۴)، (۵) یا (۶) این مقرر، داده‌های تجمیع‌نشده که مبنای داده‌های گزارش شده در پیوست نهم این ضمیمه است باید طبق فرایند مشخصی در دسترس مرجع مربوط قرار گیرد. شورا در مرحله‌ی قبل اطلاق اجزاء ذکر شده را به سبب احتمال تسلط بیگانگان بر کشور از طریق دسترسی به اطلاعات فوق در شرایط تحریمی کشور، مغایر با موازین شرع و بند (۵) اصل (۳) قانون اساسی قانون اساسی اعلام کرد. حال نظر به اینکه مجلس شورای اسلامی در جهت ارسال مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام، بر مصوبه‌ی سابق خود اصرار ورزیده، ایراد پیشین شورا باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

- در مقرره‌های (۱۷) و (۳۶) ضمیمه اول مارپل (مقررات جلوگیری از آلودگی ناشی از نفت) و مقرره (۱۰) ضمیمه پنجم مارپل (مقررات جلوگیری از آلودگی ناشی از زباله کشتی‌ها) و بند (۱۵) اصلاحات ضمیمه ششم مارپل (سامانه جمع‌آوری داده برای مصرف سوخت کشتی‌ها)، با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی بر مصوبه سابقه خود ایرادات پیشین این شورا کماکان به قوت خود باقی است.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان